

Tomasz Olszewski

Kurs szkoleniowy dla specjalistów informacji prawniczej Asse College Europe Haga październik 1999

Biblioteka 4 (13), 98-105

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KURS SZKOLENIOWY DLA SPECJALISTÓW INFORMACJI PRAWNICZEJ ASSER COLLEGE EUROPE HAGA PAŹDZIERNIK 1999

Od pewnego czasu pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu mają możliwość uczestniczenia w kursach szkoleniowych organizowanych przez Instytut im. T.M.C.Assera w Hadze. Kursy te mieszczą się w ramach regularnych szkoleń oferowanych przez instytut specjalistom informacji. Celem trzytygodniowego kursu jest udoskonalenie warsztatu pracy dokumentalisty i bibliotekarza specjalizującego się w zarządzaniu i udostępnianiu informacji dotyczącej prawnych aspektów Unii Europejskiej. W sytuacji gdy Polska jest aktualnie jednym z krajów ubiegających się o członkostwo Unii, dobra znajomość źródeł udostępniających informację o prawodawstwie unijnym, jej strukturze i instytucjach może okazać się niezwykle przydatna w przyszłej pracy oddziałów informacji bibliotek. Choć informacja o Unii Europejskiej to przede wszystkim zadanie centrów dokumentacji europejskiej, podobne wymagania mogą również być postawione bibliotekom uniwersyteckim (zwłaszcza w kwestach dotyczących prawnych aspektów i prawodawstwa unijnego).

I. Fundacja Assera¹

Zadania i działalność

T.M.C. Asser Instituut w Hadze założony został w roku 1965 przez uniwersytety holenderskie na których znajdują się wydziały prawa, lub które proponują szkolenia w naukach prawnych oraz prowadzą badania naukowe w temacie. Zasadniczym celem instytutu jest promocja ogólnej wiedzy edukacji prawniczej oraz, w pierwszym rzędzie, prowadzenie i stymulowanie prac naukowych w tych dziedzinach prawa, które objęte są specjalnym zainteresowaniem instytutu, tj.:

- międzynarodowe prawo prywatne,
- międzynarodowe prawo publiczne, włączywszy w to prawo dotyczące organizacji międzynarodowych,
- międzynarodowy arbitraż handlowy,
- prawo Unii Europejskiej

Zadania te realizowane są poprzez organizowanie programów edukacyjnych, prowadzenie dokumentacji kompilacyjnej i prowadzenie badań naukowych, a w pewnych przedsięwzięciach, poprzez współpracę z instytucjami międzynarodowymi i europejskimi ośrodkami akademickimi.

¹ Tobias Michael Asser (1838-1913) był prawnikiem holenderskim; od 1862 profesorem uniwersytetu w Amsterdamie (prawo cywilne, prawo handlowe i międzynarodowe prawo prywatne). Reprezentował Holandię na haskich konferencjach pokojowych 1899 i 1907. W 1868 (wraz z Rolinem Jaquemynsem i Johnem Westlake) rozpoczął publikację pisma „*Revue de droit international et de législation comparée*”. W 1913 zasiada w parlamencie holenderskim jako członek Rady Państwa. W roku 1911 otrzymał pokojową nagrodę Nobla w uznaniu zasług, jakie miał w powołaniu do życia stałego trybunału arbitrażowego podczas pierwszej konferencji haskiej w 1899.

Wysiłki T.M.C. Assera mające na celu kodyfikację międzynarodowego prawa publicznego i zharmonizowanie międzynarodowego prawa prywatnego zapewniły mu uznaną pozycję w świecie prawniczym. W 1873 był także jednym z założycieli instytutu prawa międzynarodowego w Gandawie (Ghent) w Belgii (Institut de droit international). Razem z Alfredem Hermannem Friedem, dziennikarzem austriackim, założył pismo *Die Friedenswarte* poświęcone zagadnieniom pacyfistycznym.

Istotną działalnością instytutu jest działalność wydawnicza obejmująca wydania książkowe, periodyki naukowe oraz wypisy dla studentów. Na poziomie informacyjnym, instytut zorganizowany jest w Asser College Europe, tj. projekt przewidujący współpracę z krajami wschodnio- i środkowoeuropejskimi, w których organizowane są i wprowadzane w życie podobne projekty badawcze czy edukacyjne.

Jako organizacją międzyuczelniana, T.M.C Asser Institute powołany został w celu promowania wolnych i niezależnych badań naukowych. Instytut działa jako wspólne przedsięwzięcie akademickie, dzięki któremu możliwe jest przeprowadzanie wspólnego programowego kształcenia i dokumentacji w Holandii. Różne formy działania oraz programy akademickie podejmowane są więc wspólnie, w bliskiej współpracy i przy współdziałaniu różnych uniwersytetów holenderskich. Jako taka, współpraca pomiędzy instytutem a wydziałami prawa uniwersytetów holenderskich jest jednym z największych atutów instytutu, co w konsekwencji, umożliwiło zajęcie pozycji centrum badań i dokumentacji prawniczej w kraju. Jednocześnie, fakt, że instytut nie jest bezpośrednio związany z żadnym konkretnym uniwersytetem, ułatwia instytutowi wspieranie działalności akademickiej i badawczej uzupełniającej podobną aktywność innych uniwersytetów. Istotnym rezultatem tego typu pracy zespołowej jest coroczne organizowanie różnych (międzynarodowych) konferencji poświęconych prawu międzynarodowemu i europejskiemu, wydawanie kilku cenionych w środowisku periodyków oraz przygotowanie wypisów i antologii dla studentów prawa, dla których materiały czy opisy poszczególnych spraw procesowych są zwykle osiągalne poprzez opracowywane przez instytut systemy informacyjne, i które są opracowywane i wydawane na miejscu po konsultacji z biorącymi udział w projekcie uniwersytetami. Międzyuczelniany charakter instytutu odzwierciedlony jest również w składzie Rady Wykonawczej i Rady Naukowej.

Zadania i działalność T.M.C. Asser Instytutu koordynowane są i wykonywane poprzez trzy działy:

- Dział badań naukowych i konsultacji prawniczej;
- Dział kształcenia podyplomowego;
- Dział dokumentacji, informacji i publikacji.

Kurs szkoleniowy dla specjalistów informacji prawniczej przygotowujący corocznie przez instytut organizowany jest przez dział kształcenia podyplomowego i konsultacji prawnej. Jest właściwie tylko uzupełniający dla pierwszoplanowych stypendiów naukowych dla pracowników naukowych z całej Europy i dla doktoranckich studiów podyplomowych dla nauczycieli akademickich i praktyków zawodowo zajmujących się działalnością prawną. Na poziomie międzynarodowym kursy te zorganizowane są w tzw. Asser College Europe, programie podyplomowych studiów i badań naukowych przygotowanym w bliskiej współpracy z instytucjami akademickimi z takich krajów jak Belgia, Bułgaria, Węgry, Chorwacja, Łotwa, Polska², Rumunia, Rosja, Republika Czeska i Białoruś. Projekt ten sponsorowany jest przez rząd holenderski. W marcu 1977 roku holenderska Izba Adwokacka oficjalnie uznała instytut Assera jako upelnomocniony do prowadzenia prawniczego kształcenia podyplomowego. Uznanie to pociąga za sobą w konsekwencji fakt, że konferencje organizowane przez instytut jak również kursy przeznaczone dla holenderskich praktykujących prawników wpasowane są w szkolenie permanentne prawników takie, jakie jest wymagane przez holenderską Izbę Adwokacką.

II. Asser College Europe

Celem trwającego trzy tygodnie kursu jest udoskonalenie umiejętności bibliotekarzy i dokumentalistów użytkownika i korzystania z międzynarodowych materiałów dotyczących zagadnień prawnych. Kurs przeznaczony jest w pierwszym rzędzie dla kierowników lub pracowników cen-

² Ze strony polskiej instytucją uczestniczącą w projekcie jest Wydział Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

trów dokumentacji europejskiej, biur informacyjnych Unii Europejskiej oraz bibliotek akademickich. Materiał omawiany w trakcie zajęć składających się na szkolenie obejmuje przede wszystkim zagadnienia dotyczące dokumentacji w ramach Unii Europejskiej jak i prawnej struktury EU, ale również porusza problemy związane ze Światową Organizacją Handlu (WTO), Radą Europy czy wreszcie Organizacją Narodów Zjednoczonych. Formalne wykłady przeplatane są zorientowanymi praktycznie prezentacjami i ćwiczeniami zorientowanymi na udoskonalenie zdolności zarządzania danymi i usprawnieniem informacji. Integralną częścią kursu są wizyty w wybranych instytucjach w Holandii oraz w wydawnictwie oficjalnych publikacji Unii Europejskiej i instytucjach EU w Luksemburgu.

Program kursu

Program kursu podzielono na trzy moduły, prezentowane odpowiednio w ciągu trzech kolejnych tygodni szkolenia: [a] Wprowadzenie do prawodawstwa i dokumentacji Unii Europejskiej; [b] Prawo i dokumentacja Unii Europejskiej; [c] Prawo i dokumentacja Unii Europejskiej i innych organizacji międzynarodowych. Wykłady i zajęcia praktyczne uzupełniono seminariami poświęconymi strategii gromadzenia informacji, zadaniom i wymaganiom stojącymi przed specjalistami od informacji w ogólności.

1. Historia i charakterystyka Unii Europejskiej;
2. Instytucje EU, jakie dokumenty są wydawane przez EU;
3. Prawodawstwo EU;
4. Wybrane zagadnienia z prawa materialnego Unii (rynek wewnętrzny i prawo dot. konkurencji na wspólnym rynku);
5. Źródła dokumentacji europejskiej;
6. Stosunki międzynarodowe EU (ze szczególnym uwzględnieniem stosunków z Europą Wschodnią i Centralną);
7. Strategia zarządzania w centrach informacyjnych;
8. Wprowadzenie do zagadnień organizacji międzynarodowych (ONZ, WHO, EU);
9. Źródła i dokumentacja Rady Europy;
10. Prawne zabezpieczenie EU.

Istotną rolę odgrywały w trakcie kursu zajęcia, których celem było teoretyczne określenie nowej roli specjalisty od spraw informacji, nowych zadań stawianych przez środowisko i określanych przez technologię. Pokróćce, można je streścić następująco:

Rola specjalisty od spraw informacji

Nowe role dla specjalistów od informacji w zmieniającym się środowisku. Zdobywanie danych, przetwarzanie, wreszcie udostępnianie. Instytucja gotowa sprostać wymaganiom stawianym przez środowisko potencjalnych i rzeczywistych użytkowników musi być gotowa na ciągłe zmiany i musi wykazywać aktywność w stałym przystosowywaniu się do zmieniających się możliwości zdobywania i udostępniania informacji. Musi więc stworzyć zorganizować i zarządzać informacją w taki sposób, by zaadoptować ją do nowych wymagań. Nie stwarza przy tym nowych wartości, ale umiejętnie adaptuje się do nowej sytuacji stworzonej przez nowe technologie. Znajduje złoty środek przy wypracowaniu odpowiedniej równowagi pomiędzy procesem nauczania, a przyswajania informacji, dokonując jednocześnie wstępnej selekcji informacji. Musi więc nauczyć się przystosowywać do zmieniającego się środowiska. Zarządzanie informacją może więc obejmować 6 uzupełniających się procesów:

- identyfikacja potrzeb (jaka informacja, komu będzie potrzebna);
- przyswajanie informacji (ze szczególnym uwzględnieniem ludzi i książek - materiały i bazy danych są komplementarne);
- organizacja i przechowywanie danych, zarządzanie systemami organizacji informacji;

- nowe technologie i usługi (uaktualnianie);
- rozpowszechnianie informacji (nie tylko wobec fizycznych osób odwiedzających instytucję);
- dynamiczne i interaktywna informacja. Opracowanie strategii informacyjnych.

Świadomość własnych słabości winna wyznaczać kierunki rozwoju i zorientowanie się na krytyczne czynniki sukcesu.

III. Zasoby biblioteczne i informacja prawnicza Asser Instituut

Centrum Dokumentacji Europejskiej (EDC) w Instytucie Assera

Centrum dokumentacji europejskiej w instytucie zostało założone w roku 1967, a w roku 1971 otrzymało pełny status europejskiego centrum dokumentacyjnego zatwierdzonej przez Unię Europejską w roku 1971. Centrum gromadzi zbiory dokumentacyjne dotyczące europejskiego prawa prywatnego i jest, w zasadzie, głównym ośrodkiem udostępniającym wszelkiego rodzaju informacje dokumentacyjne poświęcone sprawom Unii Europejskiej oraz międzynarodowego arbitrażu handlowego. Szczegółowe i specjalistyczne materiały źródłowe z innych dziedzin prawa są także udostępniane w Centrum.

Zbiory Centrum

Zbiory centrum składają się w przeważającej mierze z publikacji i dokumentów wydawanych przez Unię Europejską, przesyłanych przez odpowiednie agendy Unii do instytucji akademickich. Materiały te mają w swym zamierzeniu promować badania nad integracją europejską. Materiały gromadzone przez Centrum, choć przede wszystkim przeznaczone dla wspólnot akademickich związanych ze studiami prawniczymi, udostępniane są również pracownikom naukowym i studentom innych wydziałów oraz osobom zawodowo zajmującym się kwestiami prawniczymi związanymi z EU. Centrum Dokumentacji współpracuje z wieloma podobnymi instytucjami w Holandii i innych krajach.

Podstawę zbiorów EDC tworzą:

- *Official Journal of the European Communities* (Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich): seria L (prawodawstwo) i seria C (komunikaty). Tytuł dostępny jest zarówno w wydaniu w języku angielskim jak i niderlandzkim (jako *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*);
- Sprawozdania Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (w językach: angielskim, niderlandzkim i francuskim);
- Dokumenty publikowane przez Komisję Europejską (w języku niderlandzkim);
- Dokumenty publikowane przez Parlament Europejski (w języku niderlandzkim);
- Biuletyn Unii Europejskiej (w języku niderlandzkim);
- Coroczne sprawozdania dotyczące działalności Unii Europejskiej.

Jak podobne inne jednostki, Centrum umożliwia użytkownikom kopiowanie materiałów, zajmuje się sprowadzaniem zamówionych materiałów z innych bibliotek, a także zapewnia dostęp do baz danych dotyczących Unii Europejskiej (na CD-ROM-ach, w Internecie i w Intranecie) oraz do systemów informacyjnych on-line Unii. Ponadto, Centrum umożliwia dostęp do systemów specjalistycznej informacji wewnętrznej dotyczącej implementacji dyrektyw Wspólnoty w holenderskim systemie prawodawczym, fachowej literatury naukowej oraz holenderskiego orzecznictwa sądowego.

Biblioteka

Biblioteka instytutowa T.M.C. Asser Instituut jest biblioteką zawierającą głównie zbiory podręczne i prezencyjne i jako taka służy pomocą w aktualnych programach badań naukowych i programach edukacyjnych prowadzonych przez Instytut i przez pracowników naukowych współpracujących przy aktualnie prowadzonych projektach badawczych. Od pierwszych lat istnienia instytutu (tj., od 1965 roku) biblioteka, choć niewielka, zachowała swój charakter wysoce wyspecjalizowanej

i bieżąco uaktualnianej w swoich zasobach, na które składają się przede wszystkim podręczniki prawa, zbiory precedensowych orzeczeń sądowych i rewizji procesów, słowniki, materiały ze zbiorów podręcznych dotyczących zagadnień pozostających w sferze zainteresowań instytutu. Najbardziej pełną jest kolekcja zbiorów dotyczących międzynarodowego arbitrażu handlowego. Drugie co do wielkości są zbiory poświęcone holenderskiemu prawu międzynarodowemu, jakkolwiek biblioteka posiada również wiele materiałów dotyczących międzynarodowego prawa prywatnego publikowanych w innych krajach (przede wszystkim w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Francji i pozostałych krajach Beneluksu). Biorąc pod uwagę bliskie sąsiedztwo Pałacu Pokoju w Hadze, nie dziwi również szeroko rozbudowana kolekcja materiałów stanowiących podstawowe źródła informacji dotyczące międzynarodowego prawa publicznego. Zbiór materiałów dotyczących prawa europejskiego uzupełnia zbiory biblioteki.

Biblioteka zapewnia swym użytkownikom w pełni zautomatyzowany katalog, dostęp do wewnętrznych baz danych i systemów dokumentacyjnych, dostęp do baz danych na CD-ROM-ach, dostęp do systemów informacyjnych on-line w Internecie. Biblioteka nie zajmuje się wypożyczaniem książek, za wyjątkiem tych, które wydawane są przez sam Instytut.

Wydawnictwo

Instytut publikuje specjalistyczne periodyki, podręcznik prawa, informatory prawnicze, prace doktorskie, sprawozdania i protokoły z konferencji, publikacje ogólne i wypisy dla studentów. Rocznie wydawanych jest ok. 50 publikacji, często we współpracy z wieloma poważnymi i uznanymi wydawnictwami (np. Kluwer). Znanymi regularnymi publikacjami instytutu są: Rocznik Prawa Międzynarodowego, Rocznik Arbitrażu Handlowego i Międzynarodowego Prawa Prywatnego. Kwartalne uzupełnienia katalogu publikacji instytutu można znaleźć w Biuletynie publikowanym przez instytut (również w wersji elektronicznej).

Biblioteka Pałacu Pokoju

Katalogi - są trzy katalogi tradycyjne (katalog alfabetyczny, systematyczny i katalog słów kluczowych) oraz katalog komputerowy on-line. Uzupełnianie kart katalogowych zakończono w roku 1988. Publikacje nabyte przez bibliotekę po roku 1984 można już odszukać w katalogu komputerowym. Również część starszych zbiorów została umieszczona w nowym katalogu. Katalog słów kluczowych opracowany jest w języku francuskim, a katalog systematyczny, paralelnie, w językach francuskim i angielskim. Z kolei, większość słów kluczowych w katalogu on-line jest podanych w języku niderlandzkim i angielskim.

IV. Bazy danych dotyczące prawnych aspektów Unii Europejskiej oraz instytucji EU dostępne w Internecie

Rada Europy

<http://www.coe.fr/index.asp>

Rada Europy (informacje ogólne)

<http://www.coe.fr/eng/legal/txt/treaties.htm>

Rada Europy, traktaty

<http://www.coe.fr/eng/present/cid.htm>

Rada Europy, centrum informacji i dokumentacji

<http://www.dhdirhr.coe.fr>

Rada Europy, prawa człowieka

<http://www.dhcour.coe.fr/hudoc/default.asp?Language=en&Advanced=>

Rada Europy, prawo zwyczajowe

<http://www.cpt.coe.fr>

Rada Europy, Europejska Konwencja Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

<http://www.law.uv.nl/english>

Holenderski Instytut Praw Człowieka

Instytucje

<http://www.europarl.eu.int>

Parlament Europejski

Parlamentarny organ Unii, wybierany bezpośrednio i reprezentujący wolę polityczną narodów Unii Europejskiej, największy wielonarodowy parlament na świecie reprezentujący 370 milionów obywateli Unii

<http://www.ue.eu.int>

Rada Europejska

Rada Europejska dostarcza Unii niezbędnych dla jej rozwoju bodźców i ustala ogólnie zakładane cele polityczne tego rozwoju (Traktat o Unii Europejskiej). Dostęp do zasobów bibliotecznych, dokumentacji, oświadczeń prasowych oraz bieżącej informacji.

<http://europa.eu.int>

Komisja Europejska

Komisji powierzono zadanie wypracowania na podstawie Traktatów projektów służących realizacji celów w nich określonych. W Polsce informacji na temat Komisji udziela Ars Polona (Warszawa)

<http://www.curia.int>

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Działający jako organ ponadpaństwowy, niezależny od interesów państw członkowskich. Zadaniem Trybunału jest zapewnienie prawnych zabezpieczeń koniecznych dla zapewnienia, by prawo unijne było przestrzegane w interpretacji i zastosowaniu poszczególnych traktatów oraz, bardziej ogólnie, by było przestrzegane we wszystkich przejawach działalności Unii.

<http://www.eca.eu.int>

Europejski Trybunał Rewidentów Księgowych

Kontroluje prawidłowość i legalność wpływów i wydatków Unii i jej organów oraz czuwa nad właściwym zarządzaniem jej budżetem

<http://www.ecb.int>

Europejski System Banków Centralnych (ESCB) i Europejski Bank Centralny (ECB)

Związane bezpośrednio z Europejskim Systemem Walutowym. Reguluje kwestie współpracy w zakresie polityki walutowej

<http://www.eib.org> oraz <http://www.bei.org>

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)

Jest bankiem i zarazem samodzielną instytucją. Przyznaje kredyty i udziela gwarancji na pożyczki innych banków w celu finansowania projektów inwestycyjnych przyczyniających się do harmonijnego rozwoju Unii.

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

The European Ombudsman

Jednym z praw obywateli EU jest możliwość zgłoszenia indywidualnych zażeń do Europejskiego Biura Ombudsmána. Instytucja EO dokonuje przeglądu zażeń dotyczących niewłaściwej administracji dokonywanej przez instytucje lub gremia Wspólnoty Europejskiej. Ombudsman natomiast nie może zajmować się skargami i zażaleniami dotyczącymi administracji narodowych czy lokalnych poszczególnych krajów członkowskich

<http://europa.eu.int/comm/tfarr/index.html>

Nowa strona informująca o negocjacjach akcesyjnych krajów ubiegających się o członkostwo w Unii. Na stronie znajdują się obszernie informacje dotyczące aktualnego stanu faktycznego negocjacji, przemówienia, linki. Uaktualnione informacje dotyczące Agendy 2000 znajdują się na stronie:

http://europa.eu.int/comm/agenda2000/index_en.htm, a także:
http://europa.eu.int/comm/dgla/enlarge/report_11_98_en/index.htm

Elektroniczne źródła informacji o Unii Europejskiej: bazy danych on-line:

<http://europa.eu.int>

Europa server

przeszukuje cały serwer udostępniający informacje nt Unii Europejskiej

<http://europa.eu.int/rapid/start/welcome.htm>

Rapid: oświadczenia biura rzecznika EU

<http://europa.eu.int/celex>

Celex (Communitatis Europaeae Lex)

Celex jest obszernym, wyczerpującym i miarodajnym źródłem informacji na temat prawa obowiązującego w Unii Europejskiej. W serwisie znajdują się wielojęzyczne i pełnotekstowe akty prawne, włączywszy traktaty założycielskie, akty prawne obowiązujące i nieobowiązujące, dyrektywy, opinie i postanowienia wydawane przez instytucje Unii Europejskiej i ciała doradcze oraz orzeczenia sądowe Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Stworzony w 1971, CELEX obejmował już ok. 300,000 rekordów w roku 1999. Uaktualnianie następuje co tydzień. Opis różnicowany jest w zależności od dokumentu:

Traktaty - baza obejmuje wszystkie traktaty dotyczące Unii Europejskiej podpisane przez państwa członkowskie od roku 1951

Umowy międzynarodowe - CELEX zawiera również teksty umów międzynarodowych wyływających z ujętych w akty prawne zewnętrznych kontaktów Unii Europejskiej.

Ustawodawstwo wstępne - dostęp do wszystkich instrumentów przyjętych przez instytucje Unii zgodnie z postanowieniami podstawowych traktatów. Obejmują one: przepisy prawne, decyzje, dyrektywy i inne oraz statuty zasady postępowania poszczególnych instytucji i gremiów Unii oraz dokumenty prawnie nieobowiązujące, a które ograniczone są raczej do wytyczania ogólnych wskazówek takich jak opinie, rekomendacje czy postanowienia.

Ustawodawstwo drugorzędne - obejmuje instrumenty prawa międzynarodowego w tradycyjnym rozumieniu słowa, które nie mieszczą się w obrębie właściwego prawa unijnego. Składają się na nie decyzje przedstawicieli państw członkowskich po spotkaniach z Radą Europy, międzynarodowe konwencje podpisane pomiędzy państwami członkowskimi, np. umowy dotyczące unijnego prawa patentowego, umowy dotyczące wprowadzenia w życie współpracy na platformie prawnej, dotyczące spraw wewnętrznych czy wreszcie decyzje Rady Europy.

Dokumenty przygotowawcze - przez p.d. rozumie się zwykle wszelkie dokumenty sporządzone na różnych etapach procesów ustawodawczych czy budżetowych. Obejmuje także opinie, propozycje oraz postanowienia.

Orzeczenia w sprawach prawa zwyczajowego - postanowienia Trybunału Sprawiedliwości od 1951.

Prawodawstwo poszczególnych krajów członkowskich - odnośnie działań wdrożeniowych dotyczących dyrektyw.

Zapytania parlamentarne - kwestie podnoszone przez kraje członkowskie i prezentowane podczas sesji Parlamentu Europejskiego (składane pisemnie, od 1963, ustnie, od 1973)

<http://europa.eu.int/scad>

Scad: baza danych dokumentów wydawanych przez Unię Europejską (sector A), publikacje (sector B), artykuły w periodykach (sector C)

<http://europa.eu.int/scadplus>

Scadplus: pozostałe informacje, m.in. Kalendarium wydarzeń Rady, Parlamentu Europejskiego, ponadto charakterystyka polityki EU i słownik terminów (glosariusz) ok. 200 terminów

<http://europa.eu.int/eclas>

Eclas: katalog biblioteki Komisji

Dostęp do ECLAS jest bezpłatny. Jak większość stron informacyjnych o Unii Europejskiej, umiejscowiony jest na serwerze EUROPA. Eclas umożliwia dostęp do bibliograficznych opisów publikacji, ale nie ma tu możliwo-

ści elektronicznego zamówienia kopii oryginałów ani serwisu umożliwiającego kopiowanie danych. Jest więc bazą danych bibliograficzną, zawierającą aktualnie ok. 200.000 kompletnych rekordów katalogowych literatury dotyczącej spraw związanych z Unią. Rocznie dodawanych jest około 7.000 rekordów. Dane katalogowane są w formacie USMARC i indeksowane w dwóch językach - francuskim i angielskim. Baza posiada połączenia z opcją *Internet Resources*, która umożliwia przeszukiwanie zasobów dostępnych w Internecie dotyczących szeroko pojętych spraw związanych z integracją europejską. Bibliograficzny opis tej literatury zaopatrzonej jest w hiperłącze z tekstem oryginału (obecnie ponad 2000 takich połączeń) w pełnotekstowej wersji elektronicznej. Niektóre dokumenty są dostępne tylko w wersji elektronicznej. Kolejną opcją przeszukiwawczą na tej stronie jest *Internet Pathfinder*. Na razie jest to mała baza danych obejmująca odnośniki do ogólniejszych list interesujących tematycznych łączy internetowych. W zamyśle jednak, będzie się powiększać i stać coraz bardziej użyteczna. Ostatecznie, stanie się przewodnikiem po ciekawych miejscach interesujących w równym stopniu badaczy rozwoju Unii Europejskiej jak i praktyków, szukających konkretnych materiałów unijnych jak i z Unią związanych. Większość odnośników ulokowana jest na serwerze europejskim EUROPA.

<http://eur-op.eu.int/en/general/eulaw.htm>

EU-law: łączy dostęp do Eudoc, Eur-lex, Celex i TED

<http://www.eudor.com>

Eudor: przeznaczony do ułatwienia zamawiania i przesyłania zamówionych materiałów.

Zamówienie większości dokumentów jest płatne, ale pewną ilość wybranych dokumentów można zamawiać bezpłatnie: traktaty, dokumenty Rady Ministrów, spisy treści Official Journal (seria L i C), postanowienia i wnioski Rady Europy

<http://europa.eu.int/eur-lex>

Eur-lex: Official Journal (ostatnie trzy tygodnie), traktaty, informacja adresowa, prawodawstwo zbiorcze

<http://europa.eu.int/cj/en/index.htm>

Trybunał Sprawiedliwości: między innymi ostatnie orzecznictwo sądowe

<http://www.euroguide.org>

Euroguide: spis odpowiednich stron i witryn dotyczących informacji o Unii Europejskiej. Lista uszeregowana jest tematycznie.

<http://www.knoweurope.net:8085/>

Know@urope

KnowEurope jest kolejną bazą (tym razem komercyjną) oferującą informacje dotyczące instytucji, struktury, regionów, narodów i polityki Unii Europejskiej w szerszym kontekście całej Europy. Generalnie KnowEurope pozwala zapoznać się z aktualnym rozwojem Unii i istotnymi wydarzeniami z nią związanymi, śledzić rozwój prawodawstwa unijnego od propozycji, poprzez konsultacje, do przyjęcia i wdrożenia w życie, zapoznać się z danymi statystycznymi dotyczącymi poszczególnych krajów członkowskich oraz krajów ubiegających się o członkostwo, odnaleźć indywidualnych funkcjonariuszy unijnych i dotrzeć do szczegółów dot. pełniących przez nich stanowisk, dowiedzieć się o dalszych organach wykonawczych, konsultacyjnych, doradczych i nadzorczych w Europie z podaniem bezpośrednich łączy na reprezentujące je strony domowe. Tu także znajduje się wejście do elektronicznej pełnotekstowej wersji ukazującego się raz w tygodniu brukselskiego *European Voice* poświęconemu całkowicie sprawom unijnym i analizującemu bieżące tendencje i prognozy dotyczące gospodarki krajów należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.